

KLAGANDE

Allmänna ombudet för socialförsäkringen

MOTPART

Dödsboet efter [REDACTED]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDEFörvaltningsrätten i Linköpings dom den 25 april 2016 i mål nr 2762-15,
se bilaga A**SAKEN**

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Allmänna ombudet yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och Försäkringskassans beslut och visar målet åter till Försäkringskassan för ny prövning. Till stöd för sin talan anför allmänna ombudet bl.a. följande. Hjälpmått med av- och påklädning ska räknas som grundläggande behov i samband med sjukvårdande insats men däremot inte i samband med träning. En konsekvens av Försäkringskassans tillämpning är att försäkrade som har fritidsintressen som medför på- och avklädning lättare kommer att uppfylla kravet på 20 timmar i veckan än försäkrade med andra fritidsintressen. Det finns risk för att syftet med lagstiftningen urholkas om man kan kvalificera sig för assistansersättning genom hjälpbehov som hänger samman med aktiviteter som inte är grundläggande behov. Situationen är annorlunda när träning eller behandling sker med stöd av hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Om den sjukgymnastik som [REDACTED] deltagit i utgör en sjukvårdande insats ska av- och påklädning räknas in i de grundläggande behoven.

Dödsboet efter [REDACTED] har inte yttrat sig över överklagandet.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om behov av hjälp med av- och påklädning i samband med träning kan anses utgöra sådant grundläggande behov som ska beaktas vid prövningen av rätten till assistansersättning. Det saknas vägledande avgöranden från högsta instans i frågan, varför det finns ett intresse av att saken prövas.

Enligt kammarrättens bedömning är utgångspunkten att hjälpbehov som till sin karaktär är att betrakta som grundläggande behov bör beaktas vid den aktuella prövningen oavsett orsaken till det uppkomna behovet. När det gäller sjukvårdande insatser finns emellertid en särreglering i 51 kap.

5 § socialförsäkringsbalken, som innebär att dessa inte ska beaktas vid den aktuella prövningen. Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att i den mån träningen hos sjukgymnast görs inom ramen för habilitering respektive rehabilitering som landstinget ansvarar för, är även hjälpbehoven i samband med denna insats att betrakta som en sjukvårdande insats. Det är då landstingets ansvar att möjliggöra att sådan vård kan genomföras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Kammarrättslagmannen Peder Liljeqvist (ordförande), kammarrättsrådet Jan Källman och tf. kammarrättsassessorn Cecilia Sjöstrand (referent) har deltagit i avgörandet.

Föredragande: Johan Åkerhed

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING****DOM**
2016-04-25
Meddelad i
LinköpingMål nr
2762-15**KLAGANDE**Allmänna ombudet för socialförsäkringen
103 51 Stockholm**MOTPART**

[REDACTED]

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut den 16 mars 2015

SAKEN

Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten undanröjer det överklagade beslutet och återförvisar målet till Försäkringskassan för prövning av rätten till assistansersättning med hänsyn till vad som anges i skälen för denna dom.

Dok.Id 247168

Postadress
Box 406
581 04 Linköping**Besöksadress**
Brigadgatan 3**Telefon**
013-25 11 00**E-post:**
forvaltningsrattenilinkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenilinkoping.domstol.se**Telefax**
013-25 11 40**Expeditionstid**
måndag – fredag
08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan beslutade den 16 mars 2015 att bevilja [REDACTED] assistansersättning med i genomsnitt 67,8 timmar per vecka.

Det allmänna ombudet yrkar att beslutet upphävs och uppger följande. Grunden för att endast den ska beviljas assistansersättning, som behöver personlig assistans för de grundläggande behoven i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan, är att endast de funktionshindrade som har de mest omfattande behoven ska beviljas denna förmån. [REDACTED] har uppgett att han tränar två dagar i veckan hos sjukgymnast på ”Rörelse och hälsa”. Utöver denna träning planerar han att träna fem dagar i veckan på gym. I samband med träningen behöver han hjälp med all av- och påklädning. Försäkringskassan har i beslutet den 16 mars 2015 funnit att [REDACTED] behöver personlig assistans för att hans grundläggande behov ska tillgodoses med 20,38 timmar i veckan. Av denna tid avser 2,08 timmar i veckan extra av- och påklädning i samband med träning. Träning är inte ett grundläggande behov. Behov av hjälp med av- och påklädning i samband med träning är inte behov av hjälp för att tillgodose grundläggande behov. [REDACTED] behov av personlig assistans för grundläggande behov understiger därför i genomsnitt 20 timmar i veckan. Han bör därför inte beviljas assistansersättning.

[REDACTED] motsätter sig ändring av beslutet och uppger bl.a. följande. Med tanke på hans motorneuronsjukdom är träning absolut grundläggande. Vid utebliven träning, steltnar lederna, vilket innebär ytterligare behov av vårdinsatser, se läkarutlåtande hos Försäkringskassan. Ytterligare läkarutlåtande kan förtydliga behoven. Han ifrågasätter även om ett beslut som redan har verkställts kan dras tillbaka.

SKÄLEN FÖR RÄTTENS AVGÖRANDE

I målet är fråga om [REDACTED] är berättigad till assistansersättning. För detta krävs enligt 51 kap. 3 § SFB att han behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för s.k. grundläggande behov enligt 9 a § LSS. I sitt beslut har Försäkringskassan beräknat det sammantagna hjälpbehovet avseende grundläggande behov till 20,38 timmar per vecka. I detta ingår på- och avklädning vid träning med 2,08 timmar per vecka. Denna hjälpinsats har bedömts uppgå till 25 minuter per träningstillfälle. [REDACTED] tränar fem dagar i veckan. I detta ingår två dagar då han tränar hos sjukgymnast på ”Rörelse och hälsa”, som är en del av den landstingsdrivna närsjukvården i Östergötland. Samtlig träning utförs hos ”Rörelse och hälsa”.

Med denna tidsmässiga beräkning blir frågan om träningen ska räknas som ett assistansberättigat behov avgörande för om [REDACTED] har rätt till assistansersättning.

Den första frågan att ta ställning är således om [REDACTED] behov av hjälp med av- och påklädning i samband med träning är ett grundläggande behov enligt LSS.

Den hjälp [REDACTED] behöver vid träningen gäller bl.a. byte av de till kroppen närmast liggande klädesplaggen. Hjälpinsatsen måste anses vara integritetskänslig på sådant sätt som krävs för att *i sig* räknas som grundläggande behov. Det hjälpbehov som [REDACTED] har vid sedvanlig gymträning på ”Rörelse och hälsa” är sådant som ska beaktas vid bedömning av hans rätt till assistansersättning. Det kan däremot finnas anledning att göra en annan bedömning när det gäller den träning som han deltar i två gånger per vecka hos sjukgymnast. Assistansersättning får nämligen, enligt 51 kap.

5 § SFB, inte lämnas för sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763, HSL).

Enligt 1 § HSL avses med hälso- och sjukvård åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Av 3 b § HSL framgår bl.a. att landstinget ska erbjuda dem som är bosatta inom landstinget habilitering och rehabilitering samt hjälpmedel för funktionshindrade. Habilitering eller rehabilitering samt tillhandahållande av hjälpmedel ska planeras i samverkan med den enskilde. I 2 e § samma lag anges att där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges.

Med rehabilitering avses att, vid nedsättning eller förlust av någon funktion efter skada/sjukdom genom planerade och från flera områden sammansatta åtgärder, allsidigt främja att den enskilde återvinner bästa möjliga funktionsförmåga samt psykiskt och fysiskt välbefinnande (jfr prop. 1992/93:159 s. 200).

Enligt förvaltningsrättens mening står det klart att om landstinget är huvudman och genomgående ansvarig för den träning som [REDACTED] deltar i två gånger per vecka hos sjukgymnast, måste det anses ankomma på landstinget att svara för att träningen kan genomföras genom att tillhandahålla nödvändig hjälp vid av- och påklädning m.m. Det är under sådana förhållanden inte ett hjälpbehov som får beaktas vid bedömningen av rätten till assistansersättning (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 18 februari 2005 i mål 4572-04). Underlaget i målet ger dock inte något entydigt svar på frågan om den nu berörda träningen är ett led i sjukgymnastisk rehabilitering som är att betrakta som en sjukvårdande insats enligt HSL. Uppgifterna om träningen är även otillräckliga för att bedöma om den i sin helhet kan kategoriseras på visst sätt. Det ankommer i första hand på Försäkringskas-

san att reda ut de oklarheter som finns. Ärendet ska därför återförvisas dit för vidare utredning och nytt beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3104/1D)

Mats Edsgården

I avgörandet har även nämndemännen Barbro GM Petersson, Torbjörn Petersson och Lena Berglert deltagit.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om

dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.